

Bestuursdienst

Telefoon (050) 8567/ J.D.Osinga
Onderwerp Begraven in Groningen

de leden van de raad van de gemeente
Groningen
te
GRONINGEN

Datum - 5 JAN 2010

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk RO09.2053069

Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Graag willen wij met u in gesprek over de notitie 'Begraven in Groningen'. De capaciteit van begraafplaatsen in onze gemeente is op termijn niet voldoende. In 2020 zijn de huidige begraafplaatsen vol. Verder hebben onze inwoners andere en meer wensen als het gaat om begraven en hebben we te maken met nieuwe wetgeving. Daarnaast hebben wij een aantal oude begraafplaatsen, die feitelijk niet meer in gebruik zijn, maar ook nog niet zijn gesloten. Hiervoor willen we een oplossing zoeken. Redenen genoeg om op een rij te zetten wat speelt rondom begraven en begraafplaatsen in Groningen.

Toekomst begraven in Groningen

Zorgvuldigheid staat voorop bij keuzes voor de toekomst. Een visie op begraven heeft gevolgen voor de lange(re) termijn. Wij hebben de keuzenotitie 'Begraven in Groningen' opgesteld om na te denken over die toekomst van het begraven in de gemeente Groningen. Wij vinden kwaliteit van belang, enerzijds als het gaat om de keuzes voor bijv. een begraafplaats of een grafmonument, anderzijds als het gaat om de dienstverlening aan onze burgers. Zo hebben we sinds kort één loket voor alle vragen over begraven op de begraafplaats Selwerderhof. Hier kan ook aangifte van overlijden worden gedaan. Verder willen we het begraven betaalbaar houden. Wel vinden we dat een grotere keus en differentiatie in aanbod van producten mag doorwerken in de tarieven.

Bestemming van begraafplaatsen

De begraafplaatsen vormen unieke plekken in de stad. Het zijn plekken voor herinnering en overdenking die rust uitstralen. Daarnaast hebben zij cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische waarden. Voor begraafplaatsen die niet meer worden gebruikt willen wij een eindbeeld vaststellen. Natuurlijk hoort daarbij dat we bekijken naar aanwezige rechten en verplichtingen. We willen bepalen welke bestemming begraafplaatsen krijgen en passen het beheer en onderhoud daarbij aan.

Selwerderhof raakt vol

De geschiedenis van Groningen laat zien dat als begraafplaatsen vol raakten er nieuwe begraafplaatsen werden aangelegd. Zo werd, toen geen plaats meer was op de Zuider-, de Noorderbegraafplaats en het Esserveld, in 1949 de begraafplaats Selwerderhof in gebruik genomen. Voor het eerst zijn toen in de gemeente Groningen graven uitgegeven voor bepaalde tijd. Op Selwerderhof verhuren wij graven; dit grafrecht kan wel telkens verlengd worden. Op de begraafplaatsen Noorddijk en Hoogkerk worden zowel graven voor onbepaalde tijd als huurgraven uitgegeven. Op de overige begraafplaatsen betreft het vrijwel uitsluitend graven met eeuwigdurend recht; hiervan zijn de huur en het onderhoud afgekocht voor de duur dat de begraafplaats in gebruik is.

Op de begraafplaatsen Selwerderhof, Hoogkerk, Noorddijk en Esserveld zijn op dit moment nog graven beschikbaar. Met een aantal van ongeveer 450 begrafenissen per jaar is de capaciteit in het jaar 2020 opgebruikt. Wij willen niet op dat moment wachten, maar nu al vooruit kijken en keuzes maken.

Begraafplaats uitbreiden of ruimen van graven

Gaan we weer een nieuwe begraafplaats aanleggen of een bestaande begraafplaats uitbreiden. Of kiezen voor het ruimen van graven, zoals in vele andere gemeenten in Nederland al gebeurt of is gedaan. In Groningen is nog nooit gekozen voor ruimen van graven, omdat er steeds voldoende graven beschikbaar waren. Op begraafplaats Selwerderhof zijn op dit moment ruim 8000 graven waarop nabestaanden geen rechten meer uitoefenen. Door de uitgifte van huurgraven hebben we de intentie uitgesproken dat deze graven ooit opnieuw gebruikt zouden kunnen worden. We hebben dit nog nooit gedaan, daarom stellen we dit nu uitdrukkelijk aan de orde. Door over te gaan tot ruimen benutten we delen van de begraafplaats opnieuw. Ruimen van graven vraagt een grote mate van zorgvuldigheid. We zullen niet eerder ruimen dan nadat rechthebbenden de rechten hebben opgegeven.

Vier opties

In de keuzenotitie 'Begraven in Groningen' zijn bovengenoemde keuzes beschreven voor de gemeentelijke begraafplaatsen. Deze beschrijving heeft geleid tot vier opties, als het gaat om locatie en capaciteit van begraven:

1. Vergroten capaciteit Selwerderhof zonder het ruimen van graven (= uitbreiding van de begraafplaats);
2. Vergroten capaciteit Selwerderhof door het ruimen van graven (= geen uitbreiding van de begraafplaats);
3. Geen capaciteitsvergroting van Selwerderhof, maar ontwikkeling van een nieuwe hoofdbegraafplaats;
4. Vergroten capaciteit Selwerderhof door het ruimen van graven en uitbreiding van enkele perifere begraafplaatsen.

Exploitatie productgroep begraven

De exploitatie van de productgroep begraven is niet kostendekkend. Met de huidige tarieven wordt een dekkingsgraad bereikt van 68%. In het verleden was die exploitatie sluitend door een bijdrage uit de Voorziening afkoopsommen grafonderhoud, waarin een deel van de opbrengsten werd gestort. Deze voorziening is eind jaren 70 ingezet als financiering voor gemeentelijke investeringen, zoals de aanleg van ringwegen. Er is een nieuwe Bestemmingsreserve onderhoud graven ingesteld. De opbrengst uit deze reserve is niet toereikend voor alle grafonderhoud. De exploitatie is daarom sluitend gemaakt met een concernbijdrage.

Financiële consequenties

De financiële consequenties van de opties hebben wij doorerekend op basis van het investeringsjaar 2015, ervan uitgaande dat in 2020 de capaciteit is opgebruikt.

Doorrekening naar prijspeil 2015 t.b.v. afweging jaarlijkse lasten		
Optie	Jaarlast 2015	Mogelijke dekking
1. uitbreiden Selwerderhof zonder ruimen	€ 630.000	Verhoging tarieven of extra concernmiddelen
2. ruimen op Selwerderhof	€ 59.000	Binnen onderhoudsbegroting
3. nieuwe begraafplaats	€ 780.000	Verhoging tarieven of extra algemene middelen
4. deels ruimen Selwerderhof en uitbreiding 2 perifere begraafplaatsen	€ 42.000 € 157.000	Binnen onderhoudsbegroting Verhoging tarieven of extra algemene middelen

Afwegingen

De vier opties voor het uitbreiden van begraafplaatsen en/of het ruimen van graven zijn afgewogen op het gebied van:

- waarborgen van belevingswaarde en de bijzondere waarden van de begraafplaatsen;
- keuzevrijheid van de begraafplaats voor burgers;
- bedrijfsvoering;
- kosten;
- duurzaamheid.

Dit kunt u uitgebreid terugvinden in de notitie 'Begraven in Groningen'.

Geconcludeerd kan worden dat optie 2 veruit de voordeligste oplossing is om begraafcapaciteit te genereren voor de komende jaren. De opties 1 en 3 zijn niet haalbaar vanwege de grote financiële gevolgen. Onze voorkeur gaat uit naar optie 4. Dit voorstel heeft het voordeel van keuzevrijheid, op meerdere begraafplaatsen blijft

begraven mogelijk. Op Selwerderhof zijn op dit moment 8000 waar geen rechten meer op rusten. We gaan graven ruimen, dit gaat dan verspreid over meerdere jaren gebeuren. Daarnaast willen een tweetal begraafplaatsen uitbreiden met in totaal 2000 graven, te denken valt dan aan Hoogkerk en Middelbert of Noorddijk. Hiertoe moeten gronden worden verworven of worden overgenomen uit de Grondbank. Het niet verhogen van de tarieven is één van onze uitgangspunten bij de nadere uitwerking tot beleidsvoorstel. Wij wensen het begraven betaalbaar te houden voor alle bewoners.

Op weg naar een beleidsvoorstel

Gelet op de vele aspecten die een rol spelen vinden wij het belangrijk met u de oplossingsrichtingen te bespreken, waarbinnen het beleid tot op uitvoeringsniveau kan worden uitgewerkt. Voor het opstellen van de bijgevoegde keuzenotitie hebben we ook gesproken met een aantal uitvaartondernemers. Onze definitieve keuze bepalen we mede aan de hand van de uitkomsten van de discussie met u. Hierna zullen wij een beleidsvoorstel formuleren over het begraven in de gemeente Groningen. Hierin stellen we de beschikbare capaciteit veilig en wordt ruimte geboden aan nieuwe ontwikkelingen, zoals natuurbegraven (initiatiefvoorstel van Groen Links).

Belanghebbenden worden eveneens betrokken bij het zoeken naar oplossingsrichtingen. Het beleidsvoorstel zullen wij vanzelfsprekend op een later moment aan u voorleggen. U treft de notitie 'Begraven in Groningen' als bijlage aan bij deze brief.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,
